

**การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**
**The Student Affairs Administration of Schools Under The Secondary
Educational Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayuttaya Province**

รุจิรัตน์ พวงโต Rujirat Puangto^๑
สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai^๒
ระวิง เรืองสังข์ Rawing Ruangsanka^๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓) เสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒๕๗ คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สภาพที่มีปัญหา คือ ด้านแผนงานและสารสนเทศ คือการรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน ด้านงานกิจกรรม คือการนำผลประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านงานคุณธรรมและจริยธรรม คือการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือการประเมินผลงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือการประเมินผลในระดับกลุ่มงานภายในโรงเรียน

๒. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ การวางแผนงานและสารสนเทศให้เป็น

---

^๑สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
fernkob9551@gmail.com

^๒คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๓คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปัจจุบันเป็นการส่งเสริมให้ครูเห็นถึงความสำคัญของอาชีพครูว่าไม่ใช่แค่สอนหนังสืออย่างเดียว แต่ต้องมีหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี การจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน งานด้านคุณธรรมและจริยธรรม การสร้างเสริม วินัย การปฏิบัติตน และแนวทางการเป็นครูมืออาชีพ สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูที่มีความเอาใจใส่ในการทำงาน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมการสานสัมพันธ์ของครูในโรงเรียนหรือนอกเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น งานประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียนสร้างแรงจูงใจในการมอบรางวัลเกียรติยศให้ครูผู้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเป็นรางวัลและเป็นที่ยอมรับ และเสริมสร้างคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท ๔ คือ ธรรมแห่งความสำเร็จในการทำงาน ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

คำสำคัญ: การบริหาร, งานกิจการนักเรียน

Abatract

The objectives of this research were; 1) to study the state of student affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province, 2) to study a guideline of student affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province, and 3) to propose a guideline of student affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province. The quantitative data were collected by questionnaires from 297 teachers and administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province and then analyzed by frequency, mean, percentage and standard deviation. The qualitative data were collected by in-depth interviews with 5 experts and analyzed by content analysis.

The research results showed that:

1. The state of student affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province having problems was on; Plan and Information in collecting rules, regulations and practical guidelines of current student affairs, Activity in putting assessment results into practice and improving student affairs continuously, Ethics and morality in activity supporting and developing corporate social responsibility, Student Assistance System in protection and solution of students' problems, Democratic Promotion in School in evaluating the performance results in promoting democratic in school, and

Assessment of Student Affairs Performance in assessment of group work level in school.

2. The guidelines of student affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province were that; Plan and information should be kept up-date in order to encourage teachers in seeing the significance of their profession in teaching and training students to be social good products, students should be supported in participation in school activities and the activities should be varied for the interest and skills of students, The ethics and morality work should strengthen morale, discipline and good behaviors of teachers and students, Student assistance system should have network in and outside school, Teachers should be trained with new techniques and methods in improving the democratic promotion in school, In student affairs performance, the teachers and students with distinguished performance should be awarded or praised, and the student affairs performance should be based on Iddhipada principles or the Four Paths of Accomplishment.

Keywords: Administration, Student Affairs

บทนำ

ด้วยสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมโลก ที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รัฐบาลมีความจำเป็นต้องพัฒนาประเทศไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ ในการพัฒนาประเทศด้วยยึดหลักการที่ว่าการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ จึงมีแผนพัฒนา และปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเชื่อว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำมา ซึ่งความเจริญองงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเป็นการพัฒนาคนให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, ๒๕๔๖: ๑๓-๑๕) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการที่จะพัฒนาคนโดยจัดให้ประชาชนได้รับการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (วีรศักดิ์ เครือเทพ, ๒๕๔๘: ๒๘-๒๙)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและความถนัดเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย รู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวข้องกับนักเรียนนับตั้งแต่เข้าเรียนจนถึงจบการศึกษา นอกจากนี้ งานกิจการนักเรียนเป็นงานสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมงานวิชาการซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยการจัดบริการต่างๆ เพื่อช่วยลดและขจัดปัญหาของนักเรียน อันจะทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีพัฒนาการสูงสุดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนเองในด้านต่างๆ เช่น ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามรู้จักเคารพนับถือผู้อื่นและตนเอง มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีจิตใจที่มั่นคงสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับคนในวัยเดียวกันและวัยแก่กว่าได้ สร้างค่านิยมที่เหมาะสมพัฒนาการทางด้านเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาต่อโรงเรียน และต่อชุมชน อีกทั้งยังช่วยให้มีโอกาสได้ร่วมงานกับเพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ บุคคลต่างๆ ในชุมชน สามารถที่จะดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้งานด้านนี้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยการร่วมมือกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมงานกิจการนักเรียนร่วมกันกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์เป้าหมายจัดทำเป็นแผนงาน และโครงการบริหารงานด้านนี้ในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน (ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ, ๒๕๔๖:๓)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษางานเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารกิจการในโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนและสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานกิจการนักเรียนของของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นงานวิจัยสนับสนุนโดยใช้การสัมภาษณ์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.๑ ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๑,๓๑๔ คน

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน (อ้างอิงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ สุภมาศ อังศุโชติ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (๒๕๕๕:๒๖๔) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๙๗ คน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ๕% และระดับความเชื่อมั่น ๙๕ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๑๖ อำเภอ ตามสัดส่วนจำนวนประชากร ดังนี้ ๑) การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ๒) วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ อัตราส่วน (Ratio) และ สัดส่วน (Proportion) แบบเข้าใจง่าย ๓) กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก

๑.๓ ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ (Key informant) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน ๕ คนโดยการเลือกแบบเจาะจงและกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ ๑) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือ ๒) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาสีขาว ๓) เป็นผู้ที่ได้รับรางวัลผู้บริหารดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำแนวคิดทฤษฎีมาสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามดังนี้

๒.๑ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งเป็น ๒ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับสภาพทั่วไปและแนวการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบบมาตราประเมินค่า ๕ ระดับ ตามแบบวิธีของลิเคิร์ท โดยแปลความจากบุญชม ศรีสะอาด (๒๕๓๕: ๑๐๐)

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๒ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยมีประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๓.๑ แบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๑) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาครอบคลุมความคิดของการวิจัย

๒) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓) นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในเบื้องต้น

๔) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) นิยามศัพท์ และทฤษฎีจำนวน ๕ คน โดยหาค่าความสอดคล้องดัชนีระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) สำหรับพิจารณาเนื้อหาและภาษาของข้อคำถามแต่ละข้อว่า เหมาะสมไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ อยู่ระหว่าง ๐.๕๐-๑.๐๐

๕) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๖

๖) ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒ แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๑) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาครอบคลุมความคิดของการวิจัย

๒) สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ พระนครศรีอยุธยา

๓) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในเบื้องต้น

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

๔.๑ แบบสอบถาม มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญคณาจารย์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย กลุ่มตัวอย่างทดสอบเครื่องมือวิจัย และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๒) นำหนังสือขอความร่วมมือไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังกลุ่มตัวอย่างทดสอบเครื่องมือวิจัย และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยทำการนัดหมาย วัน เวลา ที่จะขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในแจกแบบสอบถามและเก็บคืน

๔.๒ การสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

๒) นำหนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไปมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์

๓) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก และภาพนิ่ง

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) จึงมีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ พระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๓) ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

๑. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านแผนงาน และสารสนเทศ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านงาน ส่งเสริมประชาธิปไตย และด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียน ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานคุณธรรม และจริยธรรม ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ

๑) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านแผนงานและสารสนเทศ พบว่า มีระดับ ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับ ได้แก่ การจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเป็นเอกสารคู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนใช้ในโรงเรียน มีการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน มีการจัดทำแผนงานกิจการ นักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติ ทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน

๒) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานกิจกรรมนักเรียน พบว่า มีระดับ ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับ ได้แก่ มีการวางแผน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน มีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจ ของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น รัก การอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการนำผลประเมินไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

๓) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานคุณธรรมจริยธรรม พบว่า มีระดับ ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับ ได้แก่ มีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยได้แก่ การตรงต่อเวลา ความ สะอาด การแต่งกาย การเข้าแถว การแสดงความเคารพ การปฏิบัติ ตามระเบียบข้อบังคับและ แนวทางปฏิบัติของโรงเรียน มีการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม

๔) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือ พบว่า มีระดับ ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓

อันดับ ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางาน มีการดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน

๕) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ๓ อันดับ ได้แก่ มีการชี้แจงเผยแพร่หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำแผนงาน /โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมตามแผนงาน /โครงการเป็นประจำ และ ข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการประเมินผลงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

๖) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียน พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ๓ อันดับ ได้แก่ มีการประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการ การประเมินผลงาน กิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจการ นักเรียน และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการประเมินผลในระดับกลุ่มงานภายในโรงเรียน

๒. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ด้านแผนงานและสารสนเทศควรการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเป็นเอกสารคู่มือหรือ คู่มือนักเรียนใช้ในโรงเรียน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน จัดทำแผนงานให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนดตามแผนงาน

๒) ด้านงานกิจกรรมครูควรมีการวางแผน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรม นักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน มีการดำเนินการจัดกิจกรรม นักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความ ถนัดและความสนใจของนักเรียน

๓) ด้านงานคุณธรรมจริยธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ

๔) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่เป็นลาย ลักษณ์อักษร มีการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางาน มีการ ดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อนำไปสู่การ ดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างประสบความสำเร็จ

๕) ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ควรจะมีการประชุมชี้แจงเผยแพร่หลักการ ประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำแผนงาน /โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย และมีการประเมินผล งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อเป็นการแสดงถึงความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๖) ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ควรมีการประเมินผลการทำงานใน งานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขใน

การบริหารงานกิจการนักเรียนในครั้งต่อไป ในการทำงานนั้น ครูควรเสริมสร้างคุณธรรมได้โดยสามารถนำหลักอิทธิบาท ๔ คือ ธรรมแห่งความสำเร็จในการทำงาน ประกอบด้วยฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

๓. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ครูควรมีการวางแผนงานและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

๒) สร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของอาชีพครูว่าไม่ใช่แค่สอนหนังสืออย่างเดียว แต่ต้องมีหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี

๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

๔) อบรมสร้างเสริมวินัย การปฏิบัติตน และแนวทางการเป็นครูมืออาชีพ

๕) สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูที่มีความเอาใจใส่ในงานประเมินผลงานมีความชัดเจน

๖) ส่งเสริมการสานสัมพันธ์ของครูในโรงเรียนหรือนอกเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการผู้เรียน

๗) ให้ครูได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

๘) มอบรางวัลเกียรติยศให้ครูผู้มีความเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเป็นรางวัลและเป็นที่ยอมรับ

๙) การเสริมสร้างคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท ๔ อันเป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญา รุธรรม (๒๕๕๖) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย เป็นรายด้าน ที่ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกิจกรรมชมรมและกิจกรรมอื่นๆ ส่วนสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพินทร์ ธงไชย (๒๕๕๓) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา หัตถัง (๒๕๕๖) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านที่ดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศรี ศรีวงศ์พันธ์ (๒๕๔๙) ที่ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน คือ ๑) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ๒) ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ๓) ด้านการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ๔) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรงเรียนทุกขนาดมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย Adam S. Green and Others (2008) ที่ผลการวิจัยพบว่ามีผลจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเพื่อช่วยให้ฝ่ายงานต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยผู้บริหารควรจัดการให้การดำเนินการประเมินผลเป็นไปอย่างราบรื่นและควรพยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลและการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาถึงสภาพของนักเรียนเฉพาะด้านที่มีปัญหาเพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไข และช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

๒) ควรนำเสนอแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ส่วนการบริหารกิจการนักเรียน จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ส่วน เช่น ศึกษาจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือคณะกรรมการดำเนินงานตามระบบการบริหารกิจการนักเรียนโดยตรง

บรรณานุกรม

- ดำรง ประเสริฐกุล. (๒๕๕๒). การบริหารกิจการนักเรียน. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ พิบูลสงคราม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๓๕). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- ประภาศรี ศรีวงศ์พันธ์. (๒๕๕๙). การดำเนินเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประถมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ. (๒๕๕๖). การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนวัดสวนพลู สังกัดสำนักงานเขตบางรัก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบัน ราชภัฏพระนคร.
- รัตนา หัตถ์ถิง. (๒๕๕๖). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๖ เชียงราย-พะเยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ สุภมาศ อังศุโชติ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (๒๕๕๕). สถิติสำหรับการวิจัย และเทคนิคการใช้ SPSS. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วีรศักดิ์ เครือเทพ. (๒๕๕๘). นวัตกรรมสร้างสรรค์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๕๖). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- อภิญา รุ่งธรรม. (๒๕๕๖). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด เชียงราย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อรพินทร์ ธงไชย. (๒๕๕๓). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Adam S. Green and Others. (2008). "An Exploration of High-Quality Student Affairs Learning Outcomes Assessment Practices". NASPA Journal V 45 N 1: 133-157.